
Inhoudelijke en methodische beschrijving JongerenPreventieTeams

Samenvatting

In een Haagse wijk is enkele jaren geleden een jongerenwerker gestart met het opzetten van een jongerenparticipatieproject, te weten het JongerenPreventieTeam (JPT). Deels deed hij dit in eigen tijd. Dit project is zeer succesvol gebleken, qua deelname en resultaten, alsmede qua waardering door bewoners en sociale partners in de wijk. Het is ook als een succesvol project benoemd en beschreven in de notitie "Evaluatie en kwaliteitsontwikkeling jongerenwerk Den Haag" door Noorda en Co in opdracht van de gemeente Den Haag.

Dit project willen wij in het kader van deze aanvraag doorontwikkelen en overdraagbaar maken zodat het kan bijdragen aan vernieuwing in het jongerenwerk.

Het project is een antwoord op de leefbaarheidsproblemen in stadswijken en de zwakke positie van jongeren in deze wijken. Het antwoord komt van de jongeren zelf. In het project JongerenPreventieTeams werken jongeren tussen de 14 en 23 jaar uit prioriteitsgroepen in een team aan de leefbaarheid in hun wijk. Dit team is opgezet als een participatieproject: jongeren praten en denken mee over alle relevante zaken. Het JongerenPreventieTeam beschikt ook over vrijwilligers die activiteiten van het team begeleiden. De vrijwilligers worden in hoofdzaak gerecruteerd uit jongeren die uitgestroomd zijn en uit ouders. Het geheel wordt gecoached door een jongerenwerker.

De activiteiten en werkzaamheden, die de jongeren verrichten, zijn velerlei zoals het schoonmaken van parkeerplaatsen, keldergangen en hofjes; het meehelpen met buurtactiviteiten, zoals een braderie en een wijkfeest; signaleren van vernielingen; rondbrengen van de wijkkrant en folders; diensten verrichten voor oudere wijkbewoners; fungeren als vraagbaak voor de bewoners en niet te vergeten het aanspreken van leeftijdsgenoten op wangedrag. Deze activiteiten en werkzaamheden worden aangedragen door de sociale partners in de wijk, zoals gemeente en gemeentelijke diensten, woningcorporaties, politie, bewonersorganisaties, winkeliers, bibliotheek, verzorgingshuis e.d. Als tegenwaarde storten zij daarvoor een sponsorbijdrage in een fonds. Daaruit worden diverse educatieve en sociale activiteiten, waaronder trainingen en een jaarlijks zomerkamp voor de jongeren gefinancierd.

Het project draagt bij aan de ontwikkeling en de sociale vaardigheden van de jongeren; aan de sociale integratie en leefbaarheid in de wijk en aan vernieuwing van het jongerenwerk.

PROBLEEMSTELLING

Probleem is een door overheden, instellingen en bewoners ervaren gebrek aan leefbaarheid, sociale integratie en samenhang in stadswijken. Dit probleem wordt veroorzaakt door verschillende factoren die op elkaar inspelen, zoals de etniciteit en cultuur van de bewoners, hun opleiding, inkomen en leeftijd, de kwaliteit van de bebouwde omgeving en meer in het algemeen de individualisering in de samenleving.

De positie van jongeren in deze wijken is zwak.

Hoewel velen hun weg in de samenleving weten te vinden, zijn er ook die tussen wal en schip (dreigen te) vallen. Een gebrek aan positieve impulsen en rolmodellen speelt hier vaak een rol. Een aantal van deze jongeren hangt in groepen rond op straat, waarbij soms overlast wordt veroorzaakt. Sommigen glijden af naar criminaliteit. Door oudere wijkbewoners worden de jongerengroepen op straat niet zelden beschouwd als belangrijke veroorzakers van problemen op het gebied van de leefbaarheid.

MEERWAARDE

Van het hedendaags jongerenwerk wordt een toenemende bijdrage verwacht aan het bevorderen van de leefbaarheid van buurten en wijken. Het JongerenPreventieTeam is een voorbeeld van modern jongerenwerk. De jongeren worden op straat opgezocht; er wordt nauw samengewerkt met andere disciplines, zoals politie en woningcorporatie. Tevens richt het zich op de leefbaarheid van de wijk, gekoppeld aan de versterking van de positie van de jongeren.

Met het model van het Jongerenpreventieteam denken wij een bijdrage te kunnen leveren aan:

- de verbetering van de leefbaarheid in de wijken;
- de versterking van de positie van de jongeren;
- de vernieuwing van het jongerenwerk.

DOELGROEP

De doelgroep bestaat uit jongeren tussen de 14 en 23 jaar, woonachtig in de wijken waar het project wordt uitgevoerd. Het is een expliciet doel om zorg te dragen voor een diverse samenstelling naar sekse en culturele / etnische achtergrond.

De jongeren worden geworven via contactlegging op straat en in het jongerenwerk en in sommige gevallen

ook via doorverwijzing door bijvoorbeeld politie, jeugdzorg. Het gaat erom in belangrijke mate (dus niet uitsluitend) jongeren te bereiken uit aandachtsgroepen: jongeren met weinig opleiding en jongeren met weinig sociale competenties.

BELEMMERENDE EN BEVORDERENDE FACTOREN

Een aantal factoren zijn voor een succesvolle bestending van groot belang:

- Voldoende ondersteuning door de jongerenwerker. Gedurende de looptijd van het project zal het programma van het jongerenwerk worden aangepast (nieuw voor oud) en zullen formatieuren jongerenwerk vrij worden gemaakt. De betrokken instellingen zullen voor het voortzetten van de Jongerenpreventieteams na de projectfase per centrum minimaal 12 formatieuren per week vrij maken. De ervaring heeft geleerd dat dit voldoende is voor het in stand houden van een Jongerenpreventieteam na de ontwikkelfase.
- De competenties van de jongerenwerker. Om het project te bestendigen is een jongerenwerker nodig die aansluiting heeft met de leefwereld van jongeren en die een balans weet te vinden tussen het opbouwen van een vertrouwensrelatie en het stellen van grenzen. Een jongerenwerker die een integrale aanpak heeft en weet samen te werken met diverse organisaties en professionals. Bij de start en het vervolg van het project zullen dan ook alleen jongerenwerkers worden ingeschakeld of aangeworven die (in beginsel) over deze capaciteiten beschikken.
- Samenwerking met diverse organisaties. Een Jongerenpreventieteam heeft alleen kans van slagen als er goed wordt samengewerkt met allerlei organisaties die een rol spelen bij de leefbaarheid van de wijk. Deze samenwerking start op basis van gezamenlijke belangen en op basis van vertrouwen in ieders inzet. Zonder bestuurlijke borging is een netwerkconstructie echter kwetsbaar. Daarom zal er gedurende de looptijd van het project naar gestreefd worden deze gezamenlijke ambitie expliciet te maken in de vorm van een intentieverklaring of convenant. De gemeenten, verantwoordelijk voor preventief jeugdbeleid en leefbaarheid in de wijken, zullen gevraagd worden om de regie daarvan op zich te nemen.

Andere factoren die de bestending van het project kunnen belemmeren of bevorderen:

- Er moet beschikt kunnen worden over voldoende capabele vrijwilligers. Het is belangrijk om hieraan in de projectfase de juiste aandacht te besteden.
- Het project moet goed aansluiten bij de eigen motivatie van de jongeren; zij moeten het ervaren als hun JPT. Het is daarom noodzakelijk hen vanaf de start te betrekken bij diverse facetten.
- Hoewel het project outreachend is moet het kunnen beschikken over een thuisbasis, waar de jongeren elkaar kunnen ontmoeten, kunnen vergaderen en vanwaar zij vertrekken naar hun "klus". De jongerencentra kunnen in deze thuisbasis voorzien.
- Belangrijk is voorts dat het project duidelijk wordt geprofileerd, zodat het een professionele uitstraling krijgt en in de buurt serieus wordt genomen. In de projectfase zal daarom gezorgd moeten worden voor regelmatige mediaaandacht, een folder, een herkenbare outfit etc.
- Een goed functionerende organisatie van een Jongerenpreventieteam kan alleen bestaan bij de gratie van een goed functionerende administratie. Denk aan het opstellen van roosters, verantwoording financien, maken van evaluaties. Het is zaak om hiervoor in de projectfase een goed stramien te ontwikkelen.

*GLOBALE WERKWIJZE.

Het project wordt gepositioneerd binnen het jongerenwerk dat in de betreffende wijken werkzaam is en contacten heeft met de jongeren. De centra van dit jongerenwerk zullen zowel uitvalsbasis als thuisbasis zijn van de Jongerenpreventieteams.

- Draagvlak. Gestart wordt met het scheppen van draagvlak onder de sociale partners, te weten de wooncorporaties, gemeentelijke diensten, de politie, bewonersorganisaties, winkeliersverenigingen, verzorgingshuis en andere organisaties in de wijk. De gemeente als bestuurlijk regisseur wordt gevraagd hierin een rol te vervullen. De partijen worden gevraagd mee te doen in het project; activiteiten en werkzaamheden te bedenken die de jongeren kunnen uitvoeren en hiervoor financiële middelen vrij te maken.
- Werving jongeren. De jongeren worden met name geworven vanuit het jongerenwerk, het straathoekwerk en de sociale partners, zoals politie, woningcorporaties, e.d. Het is nadrukkelijk de bedoeling dat ook hanggroepen op straat worden benaderd. Gelet wordt op een zeker evenwicht in de groep naar culturele achtergrond en sexe en op ruime vertegenwoordiging van prioriteitsgroepen.
- Werving vrijwilligers. Ook worden vrijwilligers geworven die ondersteuning kunnen bieden aan de projectmedewerker/ jongerenwerker, bijvoorbeeld bij het leiden van een deelgroep, het uitvoeren van een activiteit, het coachen van jongeren. De vrijwilligers worden geworven via en uit het bestaande jongerenwerk en vanuit de ouders. Ook is het mogelijk dat jongeren die vanwege hun leeftijd uitstromen uit het JPT, weer terugkeren als vrijwilliger. De vrijwilligers worden door de projectmedewerker/ jongerenwerker geïnstrueerd met betrekking tot de taken die van hen worden verwacht. Ook worden trainingen verzorgd om de deskundigheid met betrekking tot bepaalde taken te vergroten. De vrijwilligers dienen in elk geval te beschikken over voldoende sociale competenties om de jongeren te kunnen begeleiden. Daarnaast is het ook belangrijk

dat zij als positief rolmodel voor de jongeren kunnen fungeren.

-Informeren ouders. In samenhang met de werving, dus bij de start van het project, worden de ouders van de betrokken jongeren geïnformeerd over de bedoelingen van het project. Dit gebeurt via een bijeenkomst en/of via huisbezoek. Ook tijdens de verdere loop van het project wordt indien nodig contact onderhouden; in elk geval gebeurt dit jaarlijks in de zomer en wel voorafgaand aan het jaarlijkse zomerkamp.

-Participatie. Via vergaderingen in de jongerenruimte of het buurthuis worden de jongeren regelmatig op de hoogte gehouden van de ontwikkelingen van het project: de werkzaamheden, het aantal jongeren, de interne organisatie, de voor te nemen activiteiten, knelpunten e.d. Daarin wordt ook steeds de mening van de jongeren betrokken. Het is immers hun project. Ook de jaarlijkse evaluatie vindt plaats met de jongeren. Zo mogelijk worden hierbij ook de sociale partners betrokken.

-Profilering. Via aan te schaffen (bedrijfs)kleding, een herkenbaar jack met logo, wordt het Jongerenpreventieteam zichtbaar gemaakt op straat. Ook wordt per project een publiciteitsfolder opgesteld en worden de wijkbewoners met regelmaat (beeldvorming) geïnformeerd via de lokale media en de wijkkrant. Ook op andere wijzen wordt het project positief onder de aandacht gebracht. Zo worden opdrachtgevers betrokken bij activiteiten van de jongeren of een nieuwjaarsreceptie van het jongerencentrum. En moeten jongeren aanwezig zijn als er afspraken worden gemaakt met de opdrachtgevers.

-Uitvoering. Zodra de eerste werkzaamheden zijn aangemeld en afspraken zijn gemaakt over het sponsorbedrag dat hier tegenover staat, gaan groepjes jongeren aan de slag. Bij deze werkzaamheden gaat het om een scala van activiteiten: het schoonmaken van parkeerplaatsen, keldergangen en hofjes, het meehelpen met buurtactiviteiten als een braderie en een wijkfeest; diensten verlenen voor oudere wijkbewoners; signaleren van vernielingen; rondbrengen van de wijkkrant en van folders; fungeren als vraagbaak voor de bewoners en niet te vergeten het aanspreken van leeftijdsgenoten op wangedrag. Het geheel wordt georganiseerd door het team van vrijwilligers onder leiding van de projectmedewerker/jongerenwerker. Verdeling van taken en toezicht wordt geregeld met behulp van roosters en een zorgvuldige administratie.

-Training en teambuilding. Gedurende het jaar door wordt aandacht besteed aan vaardigheidstrainingen voor de jongeren en aan teambuilding. Deze activiteiten zijn deels ook een beloning voor de inzet van de jongeren. De teamvorming en de onderlinge samenhang worden ook versterkt via het participatieproces, de profilering en de gezamenlijke activiteiten, zoals het zomerkamp.

-Zomerkamp. In de zomervakantie vindt tenslotte het zomerkamp van het JPT plaats. De financiële middelen hiervoor zijn door de jongeren zelf verdiend door de activiteiten die zij voor hun wijk hebben uitgevoerd. De administratie daarvan is zorgvuldig door de projectmedewerker/jongerenwerker bijgehouden. Het programma van het zomerkamp, dat een week duurt, bestaat uit leuke en leerzame activiteiten. Vrijwilligers van het JongerenPreventieTeam dragen zorg voor de begeleiding, hierbij gecoached door de projectmedewerker/jongerenwerker.

-Instroom en uitstroom. In het nieuwe seizoen, na de zomer, wordt het JongerenPreventieTeam opnieuw gevormd. Er vindt nieuwe instroom van jongeren plaats en jongeren die te oud zijn stromen uit of worden gevraagd als vrijwilliger.

Het programma, zoals hiervoor beschreven gaat dan weer opnieuw van start.